

N° 3 EBREL 1970

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 5 L

Skoazell : adalek 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZ

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

...Breiz o koll muioh-mui he danvez hag he mibien

PENNAD-STUR

BREIZ EUR GWIR MARHAD LABOURERIEN

Breiz a zo, abaoe meur a vloaz, eur gwir marhad labourerien evid Paris ha kornioù buhezeg ar Frañs. Diskouezet on-eus dija, diwar istor on tud hag on ekonomiezh, penaoz emae Breiz o koll muioh-mui he danvez hag he mibien : skarzhet al labourerien-douar gand lezennou ar Marhad Kumun giz bourhiz ; pëet dalhmad nebeutoh an implijidi evid ma vazer e kornioù all ar Frañs ; komersanted hag artizanted lakeet da wir broletêrien (ha kalz muioh a zo euz ar re-mañ e Breiz evid ma kaver e peurrest ar « hornôg » — se a oa splann p'int diskennet war ar ru, e Paris, d' an 9 a viz meur —). Ha p' emae ar supermarhadou o 'n em leda e peb leh dre on bro (tri nevez en Aochou-an-Hanternoz !), e laosker ar gomersanted vihan en argoll. Setu perag e skoont-int ken kreñv. Re aliez, siwaz ! ne glaskont nemed o goulennou deze, heb rei dorn d' ar vicherourien. Memez-tra ez eo splann pegen diêz e vez ar bed ma tifretant ennañ. Evite, evel ar beizanted rivinet ha diskaret, ne chomo ken d' ober nemed mond kuit...

... SERVIJ OFFISIEL AN DIVROA

Ha setu savet e Brest bremañ, eur servij ofisiel an divroa, 60 a dud o labourad ennañ : e bal eo kas on labourerien a-zu-mañ da gornioù pinvidig ar Frañs (Laouen-braz eo ar « Hourrier du Léon » oh embann 60 implij krouet e Brest, ha pa c'hoarvezont en eur servij a skarzo kuit labourerien a-vil-vern). Korn Brest a zo outañ paradoz an dilabour : « meur a gant a dud kollet o bara gante en

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU - AN - HANTERNOZ

— GWENGAMP

● HARZOU-LABOUR EN A.O.I.P.

An « Association Ouvrière d'Instruments de Précision », labouradeg digreizennet en Gwengamp, a ginnig, en he labouradeg e Breiz paeou izelloc'h a 25 betek 35 % eged re he labouradeg e Paris. Evid enebi ouz ar Stad-se o-deus an 9/10-vedenn euz tud al labouradeg graet eun harz-labour. Ar vicherourien hag ar micherouzezed o-doa bet eul lizer digard ar renerez a roe da houzoud deze ne oa ket tu da greski ar paeou e Breiz en abeg d'an c'hevezerezh, hag e lakae an harzou-labour buhez kevrenn Vreiz an ti en arvar. Evid enebi ouz an doare-ober a ziforc'h-se, o samma war choukou labourerien Vreiz efedou ar c'hevezerezh, o-doa ar vicherourien harzet o labour d'ar 17 a viz kerzu.

— SAINT-BRIEG

● ENGOUESTLADUR RANNVLOAZERIEN (= danvez-labour trevadennel)

Dileuridi Kevredigezh Labourerien - Douar Jersey e zo o reddeg-diredeg en departamant er mare-mañ evid engouestla rannvloazerien.

— DINAN

● DIGARGEZIOU

Paouezet e-neus al labour e labouradeg veginerez Groseil Dinan. 13 micherour ha micherourez a zo dilabour.

— PEMPOULL

● GOURDROUZOU WAR SKOL VROADEL AR VORDEADUREZ KENWERZ

« Ecole Nationale de la Marine Marchande », Pempoull, e lec'h ma vez stummet kalz ofiserien vreten ar vordeadurezh kenwerz, n'eus ket a zrevezerezh - radar (drevezerezh = « simulateur ») enni. Red eo d'ar studierien mond d'an Havr-Nevez da heulia dalc'hioù-skol evid gouzoud ober gand ar benveg-ze. War zigarez d'un diouer a bourvezadur-ze e-neus ar Galloud roet da houzoud e helpe ar skol beza serret hag ar studierien advodet en Havr-Nevez. Gourdrizou braz a zo eta a uz d'unan euz oberiantizou Pempoull hag a zo rouez dija. An danvezioù-ofiserien hag ar c'huzul-kêr o-deus lavaret o aon.

— PLENEUF - VAL ANDRE

● DILEZADEG SKOL

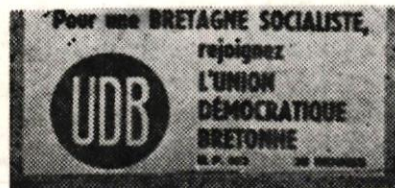
Evid enebi ouz harz ar yalc'hadoù da sevel eur C.E.S. (Skolaj Kelennadurezh Eil-Derezh) o-deus skolidi Kelennadurezh ar C'henta Derezh dilezet ar skol e-pad eun devez. Ouzpenn 500 a dud o tibun a o-deus goulennet groñs e vefe dalc'het ar promesaou ha savet salioù nevez er C.E.G. e-lec'h ar re goz a zo bremañ.

IL-HA-GWILEN

— FOIJERA

● ADKROG LABOUR

Labourerien labouradeg soleier-botez Martin o-deus adkroget gand o labour goude beza gounezet eur wellidigezh d'o doareou-labour, eur c'hresk evid ar « boan tommder », hag eun adsell war skeul ar paeou.

PENNAD-STUR

eur ober teir sizun ! » a lavare, miz 'zo, eun trakt savet gant an hamaraded euz Brest. Ar gouarnamant, e-tal enkadenn Vreiz, a bad da zuna ar bobl. De Bennetot, depute gaullist Brest, n' e-neus tra gwelloc'h da ginnig da labourerien an Arsanailh, evid kement-mañ : pe e vloh dindan an arme, petramant e rankoh tremen gant eur hontrad nevez peb tri miz ! Bevet ar « gevredigez nevez » ! (ar « société nouvelle », gouez deze...) ! Evid ar batroned, Doue 'oar penaoz en em gemeront da vernia argant diwar goust al labourerien. Ar stal-labour SAPITEX euz Fougères he-deus cheñchet leh teir gwech e deg vloaz : evel-se e vez roet peb gwech dezi gant ar gouarnamant eur « yalhad evid en em stalia ». Petra 'vern plane-denn ar micherourezed enni ! Memex-tra ema Cabasse o laoskel tachenn Vrest evid hini Landerneo. Er Faoued, an E.T.D.E. a zerr an nor evid mond da Lann-ar-Ster ha d' an Oriant, ha setu 110 implij eet da get er gêr-ze, pe z gaso ar boblañs kuit da heul. Ez eo gweled penaoz ema diabarz ar vro o koll e wad, muioh hoaz evid leh all ebed.

LUDWIGSHAFEN E RHENANIA

Ha bremañ ez eo da belloh bro ma vez skarzset labourerien Vreiz : eun hent nevez a zo bet digoret etre an Oriant ha Ludwigshafen e Rhenania. Peogwir ema gevellet an diou gêr-ze, daou baotr yaouank o-deus gallet kaoud labour e Ludwigshafen : Deskard war an derhel-mekanikou ema an eil, hag egile micherour da voulla leoriou : 1 150 lur ar miz a vez pêet deze hirio, ha p' o-deveze 700 lur du-mañ. Kapitalourien an Alamagn o-deus komprenet mad o interest en eur denna dour diouz puñs ar vro-mañ (patroned an Oriant avad a zo trist-braz, peogwir o-devo nebeutoh a vicherourien prest da gia evid eur gwenneg bennag : eur vro a-bez en arvar, se ne vern ket kalz deze !). Dibabet ha heñchet e vez an dud gant pennou Ludwigshafen o-unan, goude m' ema gevellet an diou gêr. Tenna a reont o mad diouz eun toullad a Vretoned yaouank, tapet o C.A.P. gante ha skort o labour evelato — p' o-devez unan — : goulenn a reont adarre divrazerien-houarn, souderien, kilvizien... An nevezenti-mañ a ziwan war-eeun diouz ar Marhad Kumun kapitalour. Hirio e vez sunet eun tamm mad donnoh on bro lakeet da drevadenn — pe da goloni —. Beteg-henn e oa trevadennet on ekonomiezh gant kornioù pinvidig ar Frañs : bremañ setu Breiz deut da drevadenn tachadou pinvidig Europa a-bez (nemed broioù ar sao-heol e vije).

RED EO EN EM UNANI

U.D.B. en em gann dorn-ouz-dorn gant ar re na fell ket deze gweled ar Vretoned skarzset kuit diouz o bro, gant ar re a fell deze kaoud labour e Breiz, labour deread, heb ma vefe greet goap oute pa 'z int labourerien, ha pa 'z int Bretoned. U.D.B. ne hall ket chom heb sikourad an oll dud a gerz war-raog hag a lavar nann da varo on ekonomiezh : U.D.B. a houlenn a-laz-korf ma 'n em unano ar strolladoù labourerien da gaoud o goulennou. Evel-se e sav he mouez a-du gant ar vañsonerien a ziskrogas diouz o labour d' ar 7 a viz ebrel pa n' hallent ket mui amprest argant ; sevel a ra he mouez ivez a-du gant ar vicherourien a zihanas labourad d' an 8 a viz ebrel, evid na vo ket daouhanteret an arsanailloù gant ar gouarnamant, krog m' ema en da ziskar toud ar servijou- stad... Meuli a ra ar sindikadoù a zo en em gavet meur a wech e Brest da lakaad en o sao, e-doug ar zizunvez etre an 12 hag an 18 a viz ebrel, deveziou diskrog-labour hogozig e kement micher a vez. Red eo en em unani, e-giz, ma lavare, nevez 'zo C.F.D.T.-Breiz, « n' eo ket hebken evid mired ouz an dud da goll o zamm bara, med ivez, evid ma vo krouet implijou nevez ha ma vo kresket ekonomiezh ar vro-mañ ».

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goñt penaoz skrivan brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emezo, hag ho skritur eo melezeur ho soñjou ! Re aes, re eeun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionez, muioc'h-mui a dud a gaver — tud yaouank peurvuiañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzh pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-skritur pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab, a-benn ar fin etre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskis e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlabourerien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.-Y. Veillard
1 000 skw tennet.
Diskleriet hervez lezenn : 1ta trim.

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

— ROAZON

● DISPLIJADUR E KARTER « VILLEJEAN »

Hervez eun enklask graet e-touez annezidi karter nevez « Villejean » (Keryann) gant ar P.S.U. e vije 51 % anezo displijet gant an diouer a skoliou, e kavje 86,5 % re zister al lec'h dindan c'hlaezve kinniget d'ar vugale, e tamallje 81,5 % an diouer peuzklok a ziazeadurioù meradurel ha 78 % an hini a ziazeadurioù meradurel. 41,5 % a vefe laouen o vond kuit diouz kêr ar c'henta' gwell. 84 % anezo a ziskler e fellfe deze lavared o ger diwar benn divizoù ar galloudou mera. Ne vez graet netra evid aesaad emzereadekadur (= adaptation) an dud diwar ar maez deuet da annea nevez'zo hag a ya d'ober an hanter euz poblañs ar c'harter. Priz ar feurmou, erfin, a zistal war ar feurmieren efedou an trafikerezh war an douarou.

● AR VUGALE DIEMZEREAD DILEZET

War ouzpenn 18 000 a vugale diemzeread (= inadaptés) a gontet e Akademie Roazon, ez eus ouzpenn 7 000 anezo ha n'int ket skoliataet, dre ziouer a glasou a skolaerien dibar, ha, dreist-oll, a yalc'hadou. Amzer-da-zond ar re zilezet yaouank-se a vez aliez lakaet en arvar da vad.

LIGER-ATLANTEL

— AN NAONED

● HARZ-DEBRIÑ

Eun harz-debriñ o-deus graet 4 sindikalour C.F.D.T. euz labouradeg « Sud-Aviation » an Naoned-Bouguenais etre an 12 a viz meurzh hag an 2 a viz ebrel (ospitaliet int bet d'an deiz-se) evit ma vefe sevenet ar gouestl graet e mae 1968 gant ar renerezh da reiñ ur rak-leve d'al labourerien tizhet o 60 vloaz ganto. Sevenet er bloavezh kentañ ne deo ket bet sevenet ken an emglev-mañ abaoe, zoken evit al labourerien ouzhpenn 63 bloaz dezho o doa ar gwir, roet dezho 9 vloaz' zo dija, da gaout ur rak-leve. Diskouez a ra kement-mañ doare diwar-gil politikerezh ar gouarnamant, gwir vestr « Sud-Aviation », met ivez youl war greskiñ ha kalonek al labourerien. Un dileuriadur eus C.D.J.A. (Kreizenn Departamant ar Gouerien Yaouank) al Liger-Atlantel a oa devet da reiñ da c'houzout d'an harzerien-zebriñ e oa a-du ganto. Kalz diskrogoù-labour a zo bet lerc'h-houzh-lerc'h e labouradegoù « Sud-Aviation », ha, dre gengred, el labouradegoù metalouriezh all.

MOR-BIHAN

— GWENED.

● A-ENEP AN DISTAOLIOU-PAE KELC'HIADL.

Tost da 500 a dud, bodet e ti ar sindikadoù, o deus goulennet groñs lamedigezh an distaolioù-pae kelc'hiadel (= suppression des abattements de zone) a ziskuilh ken anat e vez diw wech mac'homet labourerien Vreizh. Nac'het en deus ar prefed degemer o dileuriadur.

● HARZ-LABOUR IMPLIJIDI AN DEZOUGA-DURIOU.

Diemglev a zo savet etre ar strollad Vernay, a ren ar c'hevredigezhioù dezougadurioù dre hent (= les sociétés de transports routiers) ar C.A.T. en o zouez, ha sindikadoù rouedadoù breizek ar strollad. Un emglev a zo bet skoulmet er Sarthe, er Manche, er Mayenne, met n'eus ket bet e Breizh. Da skouer e St Brieg, e Gwened hag e Kemper, ne gav ket al labourerien e vefe uhel a-walc'h ar paeoù kinniget dezhe : 880 L evit ar vekanikerezh, 800 L evit implijidi ar burevioù, seul vui m'eo bet miret ar sizun-yezh 48 eurvezh labour.

PENN-AR-BED

— BREST

● DISKROG-LABOUR EN F.P.A.

Hanter-kant den, micherourien ha kelennerien aneze, euz kreizenn Brest an F.P.A. o-deus

diskroget diouz o labour. O stourm emaint evid ma ne vo ket sabotet an F.P.A. ha lakeet tud er miz.

● DISKROG-LABOUR ER S.G.E.

Diskroget o-deus micherourien ar « Société Générale d'Entreprise » evid kaoud eun tamm kresk d'o fê dister. Ne oa bet kinniget nemed 2 % a gresk deze gant ar renerien ; rannet' vez koulskoude, primou braz spontuz etre ar vistri gant renerien Roazon ; muioh-se e sentont ha brasch-se e vez o lod. Gonezet a zo bet 5 % a gresk gant ar c'hrevisted a-benn ar fin.

— KEMPER

● A-ENEB, AR ZONIOU-PE

Ouspenn 5 000 a dud a zo bet o vanifesti e Kemper evid goull ne vo ken a zonioù-pê.

Evid rei eur skwer euz ar pe z vez kollet gant labourerien Penn-ar-Bed, e-neus displeget eun den deleget e vez kollet 5 million lur koz gant eun eil-skolêr e-pad e vuhez labour ma vez lakeet keñver ha keñver gant eur henvreur euz Paris ; komzet e-neus unan all euz stad man-truz ekonomiezh Breiz ha ne baouez ket da vond war draoñ ; ouzpenn 1 500 den yaouank a vez red deze kuitaet an departamant bed bloaz.

● TUD LISAÑSIET EN F.P.A.

Roet'zo bet da hoùd d'ar Homite-labouradeg gant renerien ar « Formation Professionnelle des Adultes » e oant o vond da lakaad er-miz 150 implijad, hag a zo en o mesk 30 moniter ha 60 den o labourad er burevioù pe er servichou. Ar « gwask » war arhent ar gouarnamant eo a zo kôz da gemer-se.

— MONTROULEZ

● EET EO AR S.E.R.O.M. DA GOLL

Goude beza lisañsiet 111 labourer ha n'int ket bet pêt abaoe miz genver, he-deus kaset al labouradeg digreizennet he hontchou dirag lez varn ar Seine. Diskouez a ra kement-se eo imposubl a-grenn d'ar kapitalisted liberal kas an digreizenna da benn.

— KARAEZ

● EUN DILEURIADEZ - SINDIKAD LAKEET ER-MEZ

Lisañsiet zo bet eur plah hag a felle dezi beza dileuriet gant implijidi Prisunic Karaez, goude beza bet tregaset ha feuket meur a wech. Evid klemm o-deus diskroget an implijidi diouz o labour.

● KUDENN AR GONVERSANTED VIHAN E BREIZ.

E, Breiz, o-devez eu bern konversanted vihan da houzañv abalamoud ma n'eus ket kalz a arhent e-mesk an dud, ebalamoud ma rank an dud kuitaet ar vro, hag e talh stad an ekonomiezh da vond war fallaad. Bez' e oas ouzpenn 15 000 aneze e dibunadeg an 9 a viz meurzh e Paris, kalz muioh evid Konversanted an « Ouest » (Maine-et-Loire 500), hag a oa d'o zro kalz niverusoh evid reou ar peurrest euz ar Frañs. Eur bern tud a deus euz Brest, euz Landreger, euz kreiz Breiz hag euz bro Sant-Brieg. C'hoant o-doa bet ar re-mañ kemer eun tren a-ratoz, med n'eo ket bet fellet d'an S.N.C.F. feurmi unan deze. Red eo bet deze neuze feurmi eur bern otokarien o vond pephini diouz e du.

An niver braz-se goñversanted euz Breiz o tibuna gante a-leiz a vannelioù « Gwenn ha du », a arouezioù BZH hag o krial gerioù-stur-slogaou da zivinn Breiz a ziskouez splann e talh dizesper kalz a goñversanted vihan e Breiz da greskiñ pa welont o bro o tond da veza goullo. Dond a ra muioh-mui aneze da gompren n'eo ket an asurañs-klenvejoù a lakaio aneze da veza barreg : ne hellont beva nemed ma vev Breiz heh unan, Breiz hag a zo barnet gant ar gaptalisted. « Klask a reer ober diouz Breiz eur vro da dremen vakansou en amzer a beoh, hag eur vro kemeret da bal gant ar bombezennoù atomeg en amzerpa voezel », eme eun dileuriad miz da vond 'ar fallaad. Bez' e oas ouzpenn euz Landeda. Evid ar gonversanted vihan ive, e gwirionez n'eus nemed eun diskoulm d'ar gudenn ; eur Vreiz socialist.